

Tydligt samband.

Korruption trivs inte med jämställdhet

2013-03-28 | Helle Larssen

EKONOMI I ett års tid har Bo Rothstein talat om sina och forskargruppen QoG:s resultat – att graden av korruption har ett samband med graden av jämställdhet i ett samhälle. Kritiker varnar dock för att spekulationer kring orsakerna bakom sambandet alltför lätt landar i en mytbildning om kvinnors inneboende godhet.

I maj förra året presenterade The Quality of Government Institute i Göteborg (QoG) sina forskningsresultat om korruption. Efter att ha samlat in material från 178 länder kunde de konstatera det anmärkningsvärda resultatet att demokrati inte är lösningen för ett "gott samhälle". Istället är det graden av korruption som är avgörande för samhällets välmående.

– Korruption visar sig vara ett mycket viktigare problem än vad många samhällsvetare hittills har trott. Det vi upptäckte var att låg grad av korruption var kopplat till mänsklig välfärd, i så gott som alla frågor – barnadödlighet, ekonomiskt välstånd och om människor upplever sig som lyckliga och nöjda med sina liv och så vidare, säger Bo Rothstein.

Den 20 personer starka gruppen upptäckte också att graden av korruption hade ett samband med graden av jämställdhet. Det vill säga att stater som har hög grad av korruption har låg grad av jämställdhet och omvänt.

– Vi har tillsammans med andra forskare upptäckt att jämställdhet, i betydelsen andelen kvinnor på beslutsfattande positioner i politiken, är ett effektivt vapen mot korruption.

Blev du förvånad?

– Jag blev förvånad över att effekten av jämställdhet var så stark. Även när vi försökte förklara låg grad av korruption med andra parametrar så upptäckte vi att effekten av jämställdhet fanns kvar, vilket tydligt pekade på sambandet mellan jämställdhet och korruption.

Pålitligt rättssystem behövs

Även **Karin Alfredsson**, journalist i projektet Dödsorsak Kvinna, har reflekterat över sambandet mellan jämställdhetsfrågor och korruption och menar att det är avgörande för skyddet av kvinnor att komma till rätta med korruption.

– Jag menar att kvinnor som utsätts för våld alltid är i underläge. Om det inte finns en pålitlig rättsstat som kan och vill skydda kvinnorna kan de aldrig få rätt. Om våldtäktsmannen/jordägaren i till exempel Pakistan kan köpa polisen och fiffila undan bevis kommer inget att hända. Ett pålitligt rättssystem krävs om man ska kunna skydda kvinnor som utsätts för våld, skriver Karin Alfredsson i ett mejl.

Att det finns ett samband mellan korruption och jämställdhetsfrågor råder alltså ingen tvekan om. Men vad detta samband beror på vet inte forskarna, även om det finns gissningar och teorier.

Inte heller Bo Rothsteins forskargrupp har några säkerställda svar på hur och varför jämställdhet hänger ihop med graden av korruption. Men Rothstein har några idéer. Han menar att eftersom kvinnor är mera beroende än män av en fungerande offentlig service är det rimligt att tänka att kvinnor också är mindre benägna att undergräva den offentliga sektorn genom korruption.

Sammanfaller med satsningar

Denna typ av förklaringsmodell oroar **Elin Bjarnegård**, statsvetare vid Uppsala universitet som forskar om kön och korruption. Anledningen är att de slutsatser som dras om orsaken till detta samband ofta hamnar i stereotypa frågor om manligt och kvinnligt.

– Det jag har reagerat på i den här forskningen generellt sett är att den riskerar att skapa en mytbildning om att kvinnor till sin natur är ädla och mindre korrupta. Jag är oroad över att man ser ett samband mellan två saker och tar för givet att det ena, kvinnor, påverkar det andra, korruption, trots att det finns forskning som visar att det är precis tvärtom, alltså att korruption påverkar kvinnors möjligheter.

Rothstein funderar även kring de nordiska ländernas jämställdhetsutveckling, vilken går hand i hand med minskningen av korruption i dessa länder. Från att ha haft ungefär samma grad av korruption som världens övriga länder började de nordiska länderna dra ifrån kring mitten av 1800-talet och få lägre grad av korruption. Rothstein tror att detta kan hänga ihop med ett stort antal jämställdhetssatsningar som inleddes då.

– Under mitten av 1800-talet hade vi en rad reformer som syftade mot likabehandling. Man startade folkskolan, det blev tillåtet för kvinnor att driva näringsverksamhet, pojkar och flickor sattes i gemensamma klasser i skolan, män och kvinnor fick lika arvsrätt osv. En anledning kan alltså vara att man i Norden utvecklade ett mer jämställt samhällssystem och att det minskade graden av korruption. Men återigen, varför det är på det viset vet vi inte.

Inga enkla lösningar

Elin Bjarnegård har en annan teori. Hon menar att det faktum att det finns färre kvinnor i korrupta miljöer beror på att kvinnor inte har fått tillträde till dessa miljöer i samma utsträckning som män eller inte är i positioner där har de blivit erbjudna mutor.

– Faran är att det så lätt tolkas som att om man tar in fler kvinnor så löser det sig. Man ser ofta i biståndsbranschen att det finns en tilltro till kvinnors inneboende ädla natur, så att det kan finnas rekommendationer om att plocka in fler kvinnor i politiken i syfte att bekämpa korruptionen. På så sätt ställer man orimliga krav på dessa enskilda kvinnor. Och dessutom finns det ingen forskning som bevisar att det är på det sättet, säger hon.

Vad som behövs, menar Bjarnegård, är mer forskning om orsakerna till sambandet och forskning som undersöker om det går att vara en effektiv politiker och fullfölja en icke-korrupt agenda i miljöer där korruption är utbredd som politisk strategi.

– Det som kvarstår för dem som hävdar att kvinnor bekämpar korruption mer effektivt än män är att förklara hur kvinnorna lyckas med detta.

Kommentarer

Den här artikeln saknar kommentarer. Bli först med att lämna en!